

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.164>

УДК 027.54(100):025.7/.9

Оксана Погрібна,
ORCID 0000-0001-8785-4428,
кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник,
відділ теорії та методології бібліотечної справи,
Інститут бібліотекознавства,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
просп. Голосіївський, 3, м. Київ, 03039, Україна
e-mail: oksana_pogribna@ukr.net

ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ ПРОВІДНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК СВІТУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Предмет дослідження. Вивчення особливостей накопичення та утримання фондів у сучасних національних бібліотеках. **Постановка проблеми.** Протягом останніх п'яти років меморіальна функція в діяльності провідних національних бібліотек світу не була об'єктом поглибленого вивчення у вітчизняному бібліотекознавстві. Особливо це стосується дослідження стратегічних планів діяльності національних європейських бібліотек як інститутів пам'яті. **Мета дослідження.** Висвітлити сучасні напрями діяльності провідних бібліотек світу, пов'язані з накопиченням та збереженням інформаційних фондів. **Методологія.** Дослідження ґрунтується на емпіричному методі, у межах якого застосовано методи аналізування, синтезу, індукції та дедукції. **Результати дослідження.** Меморіальну функцію світових національних бібліотек висвітлено як таку, що скерована на читача і підпорядкована меті збереження й донесення до нього якнайбільшого інформаційного ресурсу. Ключовим напрямом діяльності виділено реставрацію газетних фондів, відео- та звукових колекцій, які через застарілість форматів можуть бути втраченими. Окреслено напрями роботи над створенням цифрових фондів, які формуються на основі оцифрованих фізичних колекцій та видань, здійснених (випущених) у цифровому форматі. Наголошено на проблемах, які виникають у цьому напрямі діяльності, зокрема, створенні принципів якісного і неупередженого відбору інформації до фондів. Ключовим аспектом в роботі національних бібліотек над цифровим каталогом визначено створення метаданих із застосуванням автоматичних інтелектуальних технологій, що забезпечить максимально повний доступ до фондів та можливість масштабного оперування ними. Стандартизацію цифрових каталогів на основі міжнародного стандарту RDA виділено ключовим стратегічним за-

вданнями бібліотек. Розглянуто тенденції технічного переоснащення старих приміщень-сховищ та розбудови нових бібліотечних корпусів з урахуванням найсучасніших технологічних, архітектурних, естетичних, ергономічних вимог. **Наукова новизна.** Меморіальна функція світових національних бібліотек вперше проаналізована на основі стратегічних планів діяльності цих інституцій, уточнено та описано сучасні напрями у накопиченні та особливості збереження фондів провідних бібліотек світу. **Практичне значення.** Одержані наукові результати можуть стати основою для написання науково-методичних посібників, лекцій з курсу бібліотекознавства, а також можуть бути рекомендаційним матеріалом у формуванні вітчизняного досвіду організації бібліотечної діяльності.

Ключові слова: цифровий фонд; фізичний фонд; метадані; оцифрування; міжнародний стандарт каталогізації RDA.

Актуальність проблеми. Динамічний розвиток інформаційних технологій спричинив до становлення суспільства знань, головним стратегічним ресурсом якого є знання, творчий потенціал та інтелектуальний розвиток людини. У цьому контексті на бібліотеку як соціальний інститут покладено обов'язок забезпечити зростаючі потреби суспільства у доступі до інформації як основного джерела формування знань.

Меморіальна функція, яку здійснюють бібліотечні інститути, традиційно вважається провідним напрямом їх діяльності. Однак в умовах сьогодення стає очевидним, що поряд зі збереженням бібліотечного фонду важливим є також розуміння необхідності донесення його до читача. Це зумовлює формування нового підходу у політиці створення фондів бібліотек, який скерований на потреби читача, створення для нього зручних умов і можливостей доступу та опрацювання наявної інформації тощо. Такий підхід чітко простежується у стратегіях провідних бібліотек світу: Фінляндії, Норвегії, Америки, Нідерландів та ін. «Ми, будучи спрямованими на читача, розглядаємо Бібліотеку в контексті життя читача, а не навпаки: читача у житті Бібліотеки» [1]. У стратегії Національної бібліотеки Шотландії на 2020–2025 рр., створеній під промовистою назвою «Досягти людей», підкреслюється важливість зв'язку з численною аудиторією та необхідність збагачення життя людей за допомогою інформаційного контенту та послуг цієї бібліотеки [2].

Протягом останніх п'яти років діяльність провідних національних бібліотек світу у напрямі забезпечення ними меморіальної функції не була об'єктом поглибленого вивчення на теренах української науки. Особливо це стосується дослідження стратегічних планів діяльності національних європейських бібліотек як інститутів пам'яті.

Мета статті – висвітлити сучасні напрями діяльності провідних бібліотек світу, пов’язані з накопиченням та збереженням інформаційних фондів.

Виклад основного матеріалу. Ключовим стратегічним питанням у напрямі формування (накопичення) та збереження фондів бібліотек є створення цифрових фондів, які складаються як з оцифрованих видань, так і вже виданих у цифровому форматі. Їх перевага над фізичними фондами виявляється перш за все у можливості масштабного і глибокого оперування інформацією з метою її подальшого щонайширшого представлення для читача (користувача).

На сьогодні темпи оцифрування в провідних національних бібліотеках є стрімкими. До прикладу Національна бібліотека Фінляндії у своєму стратегічному плані говорить про оцифрування більше мільйона одиниць інформації за рік. У напрямку цифровізації фондів та їх накопичення підкреслюється вирішальна роль співпраці та партнерства з іншими культурними інституціями, з якими здійснюється робота над стандартизованими процедурами глобальних цифрових платформ поширення інформації. «В ідеалі ми прагнемо створити такі механізми взаємодії на міжнародному та міжінституційному рівнях, які допоможуть відповідним депозитаріям та інститутам пам’яті виконувати свою роль «законного зберігача інформації» [3]. Національна бібліотека Великобританії таке партнерство розвинула з національними бібліотеками Шотландії і Уельсу, а також бібліотеками Оксфордського, Кембріджського і Троїцького університетів, колледжем в Дубліні, зосереджуючись переважно на наукових фондах. Французька Національна бібліотека як найбільша скарбниця франкомовних надбань зосередилася на допомозі оцифрування та одночасно накопичення фондів в країнах карибського басейну та Гайяни, і В такий спосіб продовжує програму оцифрування своїх колекцій з основною метою – створення найбільш повного корпусу оцифрованих видань для долучення їх до цифрової бібліотеки «Галліка», яка, своєю чергою, забезпечує доступ до 270 000 документів інституцій-партнерів, зокрема наукових громад [4].

Щодо питання накопичення фондів європейські національні бібліотеки у стратегічних планах наголошують на своїй ролі перш за все як інститутів пам’яті. У пріоритеті стають накопичення та збереження фондів, пов’язані саме з національною пам’яттю, що на фоні світової глобалізації ставить завдання збереження ознак культурної самоідентифікації. Наступним є питання неупередженого збору інформації та збереження її у всій своїй повноті. Тут національні бібліотеки декларують

орієнтацію на європейські принципи незаангажованості та повноти: «Ми створюємо колекцію неупереджено і орієнтуємося на її повноту, незалежно від форми публікування або способу представлення» [3].

Обсяги інформаційного потоку значні і подвоюються щороку. Нині це – інформація, представлена переважно в цифровому форматі. У недалекому майбутньому, за слушним зауваженням австрійської бібліотеки [5], цифрова інформація, призначена для збереження, в основному стосуватиметься онлайн-зони: публічних соціальних мереж, блогів, новостворених форматів презентацій інформації, які представляють сучасне суспільство і його культуру. І у цьому цифровому інформаційному потоці «виявлення і фіксація цифрового контенту історичного або культурного значення ... є одним із проблемних завдань бібліотек» [6]. Тому для адекватного відображення у фондах історичної суспільної пам'яті стратегічним завданням є вироблення критеріїв якісного відбору інформації до цифрового фонду (бібліотеки Австрії, Німеччини, Фінляндії, Нідерландів та ін.). Нині бібліотеки спрямовують свою діяльність на відбір до фонду лише значимої цифрової інформації у житті суспільства ХХ і ХХІ століть (вебсайти, ЗМІ, соціальні та наукові блоги тощо). З цією метою залучаються компетентні інституції відповідних профілів, ведеться діалог з експертами, зацікавленими сторонами та культурними установами, а в планах на майбутнє – заохочення громадськості за допомогою різноманітних цифрових послуг [3].

Питання збереження цифрових фондів виявляється одним із напрямів стратегічної діяльності національних бібліотек Німеччини, Австрії, Шотландії, Великобританії, Нідерландів. Примітною є кількарічна праця Національної бібліотеки Нідерландів над створенням нового надійного цифрового депозитарію. Цей проєкт у сфері роботи з цифровими фондами було відзначено міжнародним знаком якості «Відзнака основної довіри» («Core Trust Seal») щодо надійного цифрового зберігання [7]. Бібліотека приєдналася до «Мережі надійних місць», яка окрім інших аспектів передбачає для національних бібліотек Європи створення власного національного цифрового депозитарію. Це амбіційне завдання є частиною стійкої мети ООН щодо сталого розвитку та охорони світової спадщини.

В епоху інформації національні бібліотеки керуються завданням створення надійних, пов'язаних між собою, вільно та легко доступних для використання даних з метою їх якісного донесення до читача. У цьому напрямі ведеться широкомасштабна робота з каталогами: здійснюється бібліографування та індексація колекцій; опис фондів відбувається за

критеріями актуальності, вичерпності та надійності і скерований на практичне використання. Останньою тенденцією, а відтак і стратегічним напрямом у сучасній сфері каталогізації друкованих фондів є використання автоматичних інтелектуальних технологій для каталогізації великих обсягів інформації. Метою є створення інституційної мережі у вигляді так званої «мережі даних», або метаданих. Цей процес передбачає поєднання семантичних зв'язків різних тематичних рівнів цифрового фонду у автоматично зчитувані дані, в результаті чого інформація будь-якого джерела описується в таких опціях як, наприклад, «робота», «особа», «корпорація», «події» та «місце» тощо. Подібний бібліографічний опис може бути поширеним (наприклад, посилання на іншу інформацію про ту саму тему) або поглибленим (наведенням інформації, наприклад, про кого саме йдеться в статті). Створені в такий спосіб метадані є різнорівневим пошуковим апаратом єдиного цифрового фонду бібліотеки. З успіхом ця система застосовується також у формуванні та відображенні національної бібліографії з іменами та заголовками видань у рамках цифрового архіву. Це завдання є ключовим у стратегічних планах національних бібліотек Данії, Шотландії, Нідерландів, Німеччини, Австрії та ін. Національна бібліотека Німеччини поглиблено займається питаннями сучасної каталогізації, застосовуючи нові процедури, інструменти і методи, а відтак і позиціонує себе піонером у цій галузі. Саме їй належить керівна роль у міжнародному співробітництві з питань становлення сталої та стандартизованої каталогізації: вирішення питань оптимізації і якості обробки великих баз даних, виправлення помилок та невідповідностей у них та доведення даних до сучасних стандартів. Керуючи міжнародними науково-дослідними проєктами з питань розроблення каталогічних кодів та форматів, вона співпрацює з комітетами бібліотек Німеччини, Австрії, бібліотеками німецькомовних частин Швейцарії, а також іншими культурними установами.

Багатоплановість та ресурсна затратність діяльності бібліотек у сфері каталогізації ставить перед ними стратегічне завдання: інвестування в комп'ютерну підтримку інтелектуального процесу каталогізації друкованих матеріалів та розвиток партнерства для роботи у цій сфері. Відкриті інформаційні фонди різних бібліотек у межах країни або й у партнерстві з відповідними інституціями інших країн світу формують спільну мережу фондів. Національна бібліотека Фінляндії, яка накопичила особливий досвід у галузі створення описових метаданих, активне розширення цієї екосистеми здійснює із залученням не лише бібліотечних інституцій, але й з різними закладами, пов'язаними з видавничою

сферою, а також іншими організаціями, які займаються збереженням пам'яті, сприяючи цим самим централізованій координації метаданих і якісній роботі інформаційної мережі.

Національна Австрійська бібліотека створює доступ до своїх метаданих через міжнародні пули даних та портали, такі як Європіана; а в подальших планах – збільшення цифрового фонду на основі злиття каталогів з базами даних книгарень за допомогою метаданих. Відтак на основі принципу пов'язаних даних будуватиметься все більше зв'язків з іншими базами даних на національному та глобальному рівні.

Подібні процеси обміну та ефективного управління інформацією, що зберігається у цифрових фондах бібліотечних інституцій, започатковано на основі впровадження бібліотеками сучасного міжнародного стандарту каталогізації – RDA. До його застосування уже перейшла більшість провідних європейських національних бібліотек: Фінляндії, Норвегії, Нідерландів, Австрії, Швеції, Німеччини та ін. Всі ці процеси підпорядковані спільному завданню глобалізувати інформацію і зробити її у максимально відкритому доступі. Так, до прикладу, австрійською Національною бібліотекою декларується стратегічне завдання до 2025 року перевести усі наявні фонди в єдину, просту у користуванні систему представлення, яка також надасть користувачам широкий доступ до цифрової та оцифрованої інформації.

Накопичення та збереження фізичної колекції сучасних бібліотечних інституцій відбувається з урахуванням та застосуванням нових методів і технологій. Щодо питання утримання та управління фізичної колекції національних надбань партнерська допомога, взаємодія, обмін досвідом на всіх рівнях визначається ефективним інструментом у стратегічному плануванні усіх національних бібліотек. Одночасно наголошується на необхідності розвитку відносин бібліотек із бізнесовими колами для залучення інвестицій та більшої фінансової підтримки у розбудову бібліотечної інституції.

Довгострокове збереження фізичного фонду європейські бібліотеки здійснюють у співпраці з компетентними установами (інститутами реставрації) та фахівцями, які сприяють прогресу в цій галузі завдяки інноваційним методам та дослідженням. Збереження оригіналів видань є обов'язковим стратегічним завданням сучасних бібліотек. Воно передбачає: відновлення пошкоджених документів з метою збереження їх в оригінальному вигляді, копіювання крихких оригіналів документів на альтернативний носій, зберігання документів у цифровому архіві на основі моделі Відкритої архівної інформаційної системи (OAIS).

Фонди сучасних бібліотек до 80 відсотків наповнені фізичними виданнями 1940–1990 років, які мають ризик кислотної деградації паперу і тому вимагають хімічного оброблення для нейтралізації кислот і запобігання руйнуванню паперу. Застосування бібліотечними інституціями сучасних технологій у цій сфері з деацидифікації паперу дозволяють збільшити термін зберігання паперових фондів у чотири рази.

Для збереження газетних фондів, які також перебувають у зоні ризику, застосовується метод мікрофільмування на чорно-білу мікроплівку, що дозволяє продовжити їх термін використання до 500 років. Так, зокрема, діяльність Швейцарської національної бібліотеки зосереджена на партнерському проєкті мікрофільмування газет, що дозволило бібліотеці гармонізувати норми і стандарти у цій галузі питання, покращити доступ читача до цього виду фондів, зекономивши затрати на його утримання тощо [8].

Збереження у цифровому форматі відео- та звукових колекцій, випущених на магнітних стрічках та у форматах, які застаріли (колекції з середини 1950-х рр.) або не підтримуються технологічно і в найближчому майбутньому можуть стати втраченими, є однією із пріоритетних ланок сучасної діяльності національних бібліотек світу. Оцифрування відео- та аудіоколекцій Національна бібліотека Шотландії проводить з наданням особливої уваги історичним пам'яткам у вигляді національного фонду чапбуків – невеликих дешевих книг, надрукованих у період з 1700 по 1899 роки, які продавалися у Шотландії мандрівниками, або «чапменами» [2].

Усестороннє збереження фізичних фондів як ключове стратегічне завдання сучасних національних бібліотек розглядається також у площині створення приміщень-сховищ, обладнаних за сучасними вимогами і стандартами. В одних випадках розробляється стратегія економного використання і технічного переоснащення старих приміщень-сховищ, в інших, – залежно від фінансових спроможностей, – ведеться розбудова нових бібліотечних корпусів з урахуванням найсучасніших технологічних, архітектурних, естетичних, ергономічних вимог. Такі бібліотечні центри-сховища на сьогодні є технологічним зразком багатомодульного перетворення (розширення) площі сховищ, безпечного зберігання фондів, зручності доступу до них, мобільності обладнання робочих місць і навіть окремих кімнат для перетворення їх у місця проведення зібрань різного спрямування тощо. До прикладу назвемо побудову Національною бібліотекою Великобританії двох модерних павільйонів Бостон Спа у Західному Йоркширі в Бостоні, які наразі функціонують як центр передового досвіду колекціонування та управління знаннями [9].

В аспекті збереження і відновлення фондів документів ведеться також робота з підготовки власних спеціалістів та інвестування у дослідження і розробки, спрямовані на набуття бібліотечною інституцією статусу фахівця з реставрації і консервації гравюр, малюнків, архівних і бібліотечних матеріалів, контролю якості при обезводненні паперу, а також розробленні рішень щодо збереження цифрових даних. Здобуті навички і знання у цій сфері бібліотеки зобов'язуються використовувати для обміну досвідом з іншими партнерськими установами, а навчені ними експерти надають спеціалізовані консультаційні послуги.

Висновки та практичне значення. Багатомірна діяльність національних бібліотек світу як інститутів пам'яті зумовлена їх ключовою місією – гарантування наступним поколінням доступу до великого інформаційного ресурсу. Виходячи з цього стратегічні напрями роботи зосереджені у першу чергу на збереженні фізичних колекцій шляхом їх оцифрування та створенні цифрових фондів. Оцифрування національних колекцій газетних екземплярів, звуку та відеозапису наразі є в пріоритеті усіх сучасних національних бібліотек Європи. По-новому осмислюється використання фізичної площі як для збереження обов'язкових екземплярів фізичних колекцій, так і для роботи читачів у стінах бібліотеки. Водночас вирішуються питання, пов'язані з експертним напрацюванням критеріїв збору, накопичення та збереження віртуальної інформації, представленої у мережі Інтернет. Найбільша увага приділена формуванню, упорядкуванню та технологічному оснащенню цифрових фондів як надійного інструмента для збереження, пошуку та поширення інформації не лише інституціонально, але й глобалізовано. Стратегія досягнення успіху у цих напрямках діяльності національних бібліотек будується на взаємодії, обміні досвідом та партнерстві, що робить їх ключовими фігурантами та надійними інституціями у формуванні національної пам'яті суспільства.

Запозичення передових ідей, стратегій розвитку та інновацій у напрямі створення, накопичення та збереження фондів бібліотечних інституцій є важливою умовою продуктивного розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу України в умовах сьогодення.

Список бібліографічних посилань

1. The FY2019–2023 Strategic Plan of the Library of Congress. URL: https://www.loc.gov/static/portals/strategic-plan/documents/LOC_Strat_Plan_2018.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

2. The National Library of Scotland. The way forward: library strategy 2015–2020. URL: <https://www.nls.uk/media/1190455/2015-strategy.pdf> (дата звернення: 10.10. 2020).

3. Deutsche National Bibliothek. Strategic compass 2025. URL: <https://d-nb.info/1112299556/34> (дата звернення: 10.10. 2020).

4. Bibliothèque nationale de France. URL: <https://www.bnf.fr/fr/les-missions-de-la-bnf> (дата звернення: 10.10. 2020).

5. Österreichische Nationalbibliothek Vision 2025. URL: https://www.onb.ac.at/fileadmin/user_upload/1_Sitemap/Ueber_Uns/OENB_Vision2025_20121016.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

6. IFLA Trend report. Riding the Waves or Caught in the Tide? Navigating the Evolving Information Environment. URL: https://trends.ifla.org/files/trends/assets/insights-from-the-ifla-trend-report_v3.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

7. Working with WORDS. Strategic plan of the Koninklijke Bibliotheek, National Library of the Netherlands 2019–2022. URL: https://www.kb.nl/sites/default/files/docs/kbnb_beleidsplan-eng.pdf (дата звернення: 10.07. 2020).

8. Swiss National library. *Preservation. Basic principles*: веб-сайт. URL: <https://www.nb.admin.ch/snl/en/home/information-professionals/preservation/basic.html> (дата звернення: 10.07. 2020).

9. Living Knowledge. The British Library 2015–2023. URL: <https://www.bl.uk/britishlibrary/~media/bl/global/about%20us/corporate%20policies/living%20knowledge.pdf?la=en&hash=4EF6FA14986E0A9212C16D655489EBB6> (дата звернення: 10.10. 2020).

10. The National Library of Finland. The National library's strategy for 2016–2020. URL: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/131074/strategy_of_natlibfi_years_2016-2020.pdf?sequence=2 (дата звернення: 10.10. 2020).

11. The National Library of Norway. URL: <https://www.nb.no/en/strategy/> (дата звернення: 10.07. 2020).

12. The Royal Danish Library. URL: <https://www.kb.dk/en/about-us/tasks-and-goals/strategy> (дата звернення: 10.10. 2020).

13. The National Library of Sweden. Vision 2025 and target image 2020. URL: https://www.cenl.org/wp-content/uploads/2019/08/Report-from-National-Library-of-Sweden_2017.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

References

1. The FY2019–2023 Strategic Plan of the Library of Congress. URL: https://www.loc.gov/static/portals/strategic-plan/documents/LOC_Strat_Plan_2018.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

2. The National Library of Scotland. The way forward: library strategy 2015–2020. URL: <https://www.nls.uk/media/1190455/2015-strategy.pdf> (дата звернення: 10.10. 2020).

3. Deutsche National Bibliothek. Strategic compass 2025. URL: <https://d-nb.info/1112299556/34> (дата звернення: 10.10. 2020).
4. Bibliothèque nationale de France. URL: <https://www.bnf.fr/fr/les-missions-de-la-bnf> (дата звернення: 10.10. 2020).
5. Österreichische Nationalbibliothek Vision 2025. URL: https://www.onb.ac.at/fileadmin/user_upload/1_Sitemap/Ueber_Uns/OENB_Vision2025_20121016.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).
6. IFLA Trend report. Riding the Waves or Caught in the Tide? Navigating the Evolving Information Environment. URL: https://trends.ifla.org/files/trends/assets/insights-from-the-ifla-trend-report_v3.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).
7. Working with WORDS. Strategic plan of the Koninklijke Bibliotheek, National Library of the Netherlands 2019–2022. URL: https://www.kb.nl/sites/default/files/docs/kbnb_beleidsplan-eng.pdf (дата звернення: 10.07. 2020).
8. Swiss National library. *Preservation. Basic principles*: веб-сайт. URL: <https://www.nb.admin.ch/snl/en/home/information-professionals/preservation/basic.html> (дата звернення: 10.07. 2020).
9. Living Knowledge. The British Library 2015–2023. URL: https://www.bl.uk/britishlibrary/~/_media/bl/global/about%20us/corporate%20policies/living%20knowledge.pdf?la=en&hash=4EF6FA14986E0A9212C16D655489EBB6 (дата звернення: 10.10. 2020).
10. The National Library of Finland. The National library's strategy for 2016–2020. URL: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/131074/strategy_of_natlibfi_years_2016-2020.pdf?sequence=2 (дата звернення: 10.10. 2020).
11. The National Library of Norway. URL: <https://www.nb.no/en/strategy/> (дата звернення: 10.07. 2020).
12. The Royal Danish Library. URL: <https://www.kb.dk/en/about-us/tasks-and-goals/strategy> (дата звернення: 10.10. 2020).
13. The National Library of Sweden. Vision 2025 and target image 2020. URL: https://www.cenl.org/wp-content/uploads/2019/08/Report-from-National-Library-of-Sweden_2017.pdf (дата звернення: 10.10. 2020).

Oksana Pogribna,

ORCID 0000-0001-8785-4428,

PHD in Philological Sciences,

Senior Research Associate,

Department of Theory and Methodology of Library Science,

Institute of Library Science,

Vernadsky National Library of Ukraine,

3, Holosiivskiy ave., Kyiv, 03039, Ukraine

e-mail: oksana_pogribna@ukr.net

PRESERVATION OF THE HOLDINGS OF THE WORLD'S LEADING NATIONAL LIBRARIES IN A DIGITALIZED SOCIETY

Stating the Subject of the Study. Study of the peculiarities of accumulation and preservation of holdings in modern national libraries. **Problem Statement.** For the past five years, the memorial function in the activities of the world's leading national libraries has not been the subject of in-depth study in the ukrainian library science. This is especially true of the study of strategic plans for the activities of national European libraries as memory institutions. **Stating the Aim of the Study.** The purpose of the study is to highlight the current activities of the world's leading libraries related to the accumulation and preservation of information funds. **The research methodology** is based on the empirical method, within which the methods of analysis, synthesis, induction and deduction are applied. **Results of the Study.** The memorial function of the world's national libraries is highlighted as being user-centered and pursue a goal to preserve and provide the largest information resource to people. The key area of activity is the restoration of newspaper collections, video and audio collections, which may be lost due to the worn-out of formats. The creation of digital funds, which are formed on the basis of digitized physical collections and publications issued in digital format, are outlined. Emphasis is placed on the creation of the principles of quality and impartial selection of information to the funds. A key aspect in the work of national libraries on the digital catalog is the creation of metadata using automatic intellectual technologies, which will provide the most complete access to holdings and the possibility of large-scale operation of them. The standardization of digital catalogs based on the international RDA standard is highlighted by the key strategic objectives of libraries. The article also deals with the question of the trend of technical re-equipment of old storage facilities and the development of new library premises, taking into account the most modern technological, architectural, aesthetic, ergonomic requirements, based on which modern structures of libraries are transformed into centers of excellence in collecting and knowledge management. **Novelty. Originality.** The memorial function of the world's national libraries was analyzed for the first time on the basis of strategic plans of these institutions, the current directions in the accumulation and features of preserving the funds of the world's leading library sources are specified and described. **The practical significance.** The obtained scientific results can be used as a guide for writing scientific and methodical manuals, textbooks, lectures on the course of library science, also can be a recommendatory material in formation of domestic experience of the organization of library activity.

Keywords: library holdings, physical holdings, digitization, metadata, digitization, international RDA cataloguing standard.

Стаття надійшла до редакції 16.04.2021 р.